

B / Kultur & Nöje

Filmandet öppnade vägen till nya uttryck

Theresa Traore Dahlberg har haft intensiva år. Men när Kalmar konstmuseum hörde av sig tvekade hon inte. **Sid 26-27**

Filmaren och konstnären Theresa Traore Dahlberg har de senaste åren visat sina filmer och sin konst runt om i världen. Nu förbereder hon sin första utställning i sina hemtrakter, på Kalmar konstmuseum.

Theresa Traore Dahlberg landar i Kalmar efter intensiva år utomlands

KALMAR

Vintern är grå, dagarna korta. Det är slutet av december och pandemin har lagt sordin på både liv och konst. Kalmar konstmuseum är stängt tills vidare, men innanför de låsta

dörrarna är Theresa Traore Dahlberg i full färd med att göra den stora salen till sin.

I sitt skapande använder hon sig av flera tekniker, material och uttrycksmedel, bland annat rörliga bilder. Filmat har hon gjort länge, ända sedan hon gick i småskolan i Torslunda på Öland.

– Mamma jobbade som lärare på Ingelstorpsskolan och lånade hem en vhs-kamera på helgerna. Jag filmade små sketcher, små actionfilmer, intervjuer och när småsyskonen sjöng.

Efter gymnasiet och en tid som utbytesstudent i Barcelona tyckte Theresa Traore Dahlberg att det var dags att börja plugga.

– Jag var jätteintresserad av film och konst, men det kändes långt bort då. Det var omöjligt att ens tro att jag skulle kunna försörja mig på det.

På inrådan av sin pappa började hon att studera ekonomi vid Stockholms universitet. Det skulle man ha nytta av vad man än tänkte syssla med framöver.

Efter ett år insåg Theresa Traore Dahlberg, att oavsett vad hon tänkte sig i framtiden, var ekonomi det hon minst av allt ville hålla på med. Hon packade, tog sina sparpengar och reste till New York.

Bland det första Theresa Traore Dahlberg skaffade efter ankomsten var en liten filmkamera, som hon dokumenterade sin vardag med.

– Jag kunde varken klippa eller redigera, och jag visste inte vad jag skulle ha filmerna till, men jag kände ett starkt behov av att dokumentera så mycket som möjligt, säger hon och fortsätter:

– Filmandet var både ett sätt att hålla fast vid minnen, och att vara närvarande och kunna överblicka olika situationer. För mig blir verkligheten förhöjd när jag filmar, och redigeringen är ett sätt att bearbeta och tänka.

Genom vänner fick Theresa Traore Dahlberg kontakt med regissörer och med dokumentärfotografer vid bildbyrån Magnum och arbetade som assistent åt flera av dem. I New York studerade hon också bland annat experimentell film vid The New School.

Efter sju år i världsmetropolen återvände

Theresa Traore Dahlberg 2008 till Sverige. Med filmerna från The New School sökte hon och kom in på Stockholms dramatiska högskola. Där gjorde hon examensfilmen "Taxi Sister", en halvtimmes dokumentär om en kvinnlig taxichaufförs vardag i Senegals huvudstad Dakar.

Under första halvan av 2010-talet arbetade Theresa Traore Dahlberg med flera olika projekt. Bland annat producerade hon två säsonger av programmet "Två på resa" för SVT. Tillsammans med en fotograf reste hon med två kändisar till olika platser i världen.

– Vi var med Lars Lerin och Babben Larsson i Brasilien, med författarna Åsa Larsson och Karin Alvtogen i Kiruna, med dokumentärfilmarna Erik Gandini och Tarek Saleh i Sarajevo... ja, vi var överallt, säger hon och skrattar.

– Vi skulle filma två personer som vi inte kände, på platser vi inte besökt tidigare. Vi hade tre dagar på oss att få ihop en halvtimme. Det var inte alltid lätt, men det blev rätt fina program. Framför allt var det en bra skola.

Efter att mestadels ha jobbat på uppdrag av andra långtade Theresa Traore Dahlberg allt starkare efter att arbeta med egna längre projekt.

– Jag ville slippa följa mallar och slippa kompromissa. Så jag började på "Ouaga Girls", som jag höll på med i fem år.

Det är en dokumentärfilm om åtta unga kvinnor, som står vid ett vägskäl i sina liv. De går tredje och sista året på en utbildning till bilmekaniker i Burkina Fasos huvudstad Ouagadougou. Theresa Traore Dahlberg följer dem i skolan, i deras hem och ute på stan.

"Ouaga Girls" tävlade om utmärkelsen bästa nordiska dokumentär vid filmfestivalen i Göteborg 2017. Den visades sedan också inför en entusiastisk publik i Berlin och på en rad andra festivaler.

Under arbetet med "Ouaga Girls" sökte Theresa Traore Dahlberg in till fri konst på Kungliga Konsthögskolan, Mejan.

– Min tidigare utbildning hade varit fokuserad på resultat, men jag var mer nyfiken på processen, på metoder och frågeställningar. Och på nya material, som koppar och glas. På Mejan fick jag tid att stanna upp och hitta mitt eget berättande.

Om Theresa Traore Dahlberg fick ett genombrott som dokumentärfilmare med "Ouaga Girls" och den Guldbaggenomnämde "Ambassadörens fru" blev hon känd som konstnär i vidare kretsar när hon till-

Fakta

Theresa Traore Dahlberg

Född: 1983 i Värnamo, uppvuxen på Öland och i Burkina Faso.

Gör: Konstnär, filmare, redaktör på SVT:s "K Special".

Bor: Stockholm.

Familj: Maken Christoffer Roth, musiker och musikproducent, och barnen Alexis, ett år, och Osvald, fem år, och bonusbarnen Elisabet, tolv år, John John, 14 år.

Utbildning: Filmproduktion vid The New School i New York, Stockholms dramatiska högskola och masterexamen i fri konst vid Kungliga konsthögskolan.

Verk i urval: Dokumentärfilmerna "Taxi Sister" (2012), "Ouaga Girls" (2017) och "Ambassadörens fru" (2018), Beckers stipendiatutställning på Färgfabriken i Stockholm (2019).

Aktuell med: Utställning på Kalmar konstmuseum, som skulle ha haft vernissage i mitten av december, men på grund av pandemin skjutits upp till preliminärt februari.

Filmen "Ouaga Girls" tävlade om utmärkelsen bästa nordiska dokumentär vid filmfestivalen i Göteborg 2017.

Jag ville slippa följa mallar och slippa kompromissa. Så jag började på "Ouaga Girls", som jag höll på med i fem år.

delades Beckers konstnärsstipendium 2019. Med stipendiet, som är på 200 000 kronor, följer att stipendiaten ställer ut på Färgfabriken i Stockholm.

– Jag fick veta att jag hade tre månader på mig att göra en utställning i en lokal på 700 kvadratmeter.

Genomgående teman i Theresa Traore Dahlbergs verk är skiften, förändringar och värdet av arbete. På Färgfabriken gestaltade hon dessa bland annat genom att lyfta fram musikindustrin i Burkina Faso, som hennes pappa Richard Seydou Traore var med om att starta på 1990-talet. Han utbildade producenter och ljudtekniker, öppnade en studio och lät transportera en musikkassettfabrik från Italien till Ouagadougou.

– Fabriken var min pappas skötebarn. När den väl kom igång efter resan gick det väldigt bra. Artister hade plötsligt en möjlighet att spela in och få distribution. Fabriken sprutade ut kassetter och försåg ett helt land med musik.

Inför stipendiatutställningen frågade Theresa Traore Dahlberg sin pappa vad som hade hänt med kassettfabriken. Det visades sig att den stod och samlade damm i ett förråd.

Att transportera fabriken ända till Stockholm var inte att tänka på.

– Jag satte ihop hela produktionslinan och ställde ut den på Nationalmuseet i Ouagadougou och filmade av den. Och så blev det två parallella utställningar.

Theresa Traore Dahlberg har haft intensiva år med utställningar och filmvisningar och undviker att ta på sig för mycket, men när Kalmar konstmuseum hörde av sig tvekade hon inte.

– Platsen betyder mycket för mig. Arkitekturen är extremt inspirerande – bara det här trapphuset... Och så gillar jag att jag får utrymme och att jag får installationstid på mig.

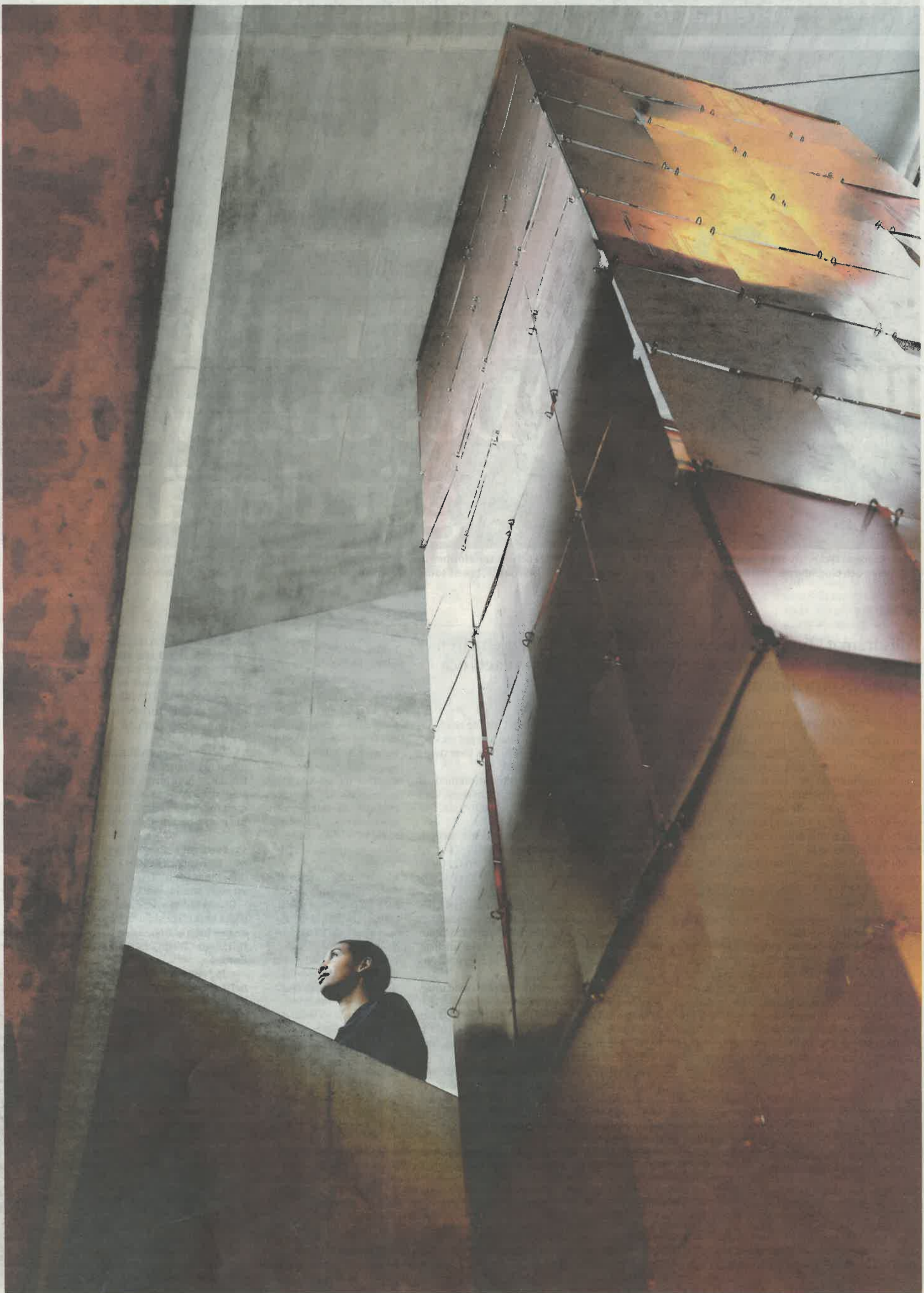
Hon vill ännu inte berätta närmare om den kommande utställningen, men avslöjar i alla fall att målningar av hennes bror Daniel Traore kommer att ingå i den. Det gör också två nya platsspecifika installationer, en film filmad på Öland och delar av utställningen på Färgfabriken.

Mikael Hagner

Text

mikael.hagner@barometern.se

Filmaren och konstnären Theresa Traore Dahlberg tvekade aldrig när hon fick möjlighet att ställa ut i sina gamla hemtrakter, på Kalmar konstmuseum. På grund av pandemin dröjer vernissagen, preliminärt till någon gång i februari.

FOTO: MATS HOLMERTZ